
**BERTIL KÅGEDAL
FINN BENGTSSON**

**Om Migrationsverkets åldersuppskrivningar av
ensamkommande barn**

2018-19 NR 4

SÄRTRYCK UR JURIDISK TIDSKRIFT

Om Migrationsverkets ålders- uppskrivningar av ensamkommande barn

1. Fallbeskrivning

Fallet gäller en pojke som kom till Sverige från Afghanistan och sökte asyl här 2015-12-02. Han hade till Sverige med sig sin tazkira (afghansk identitetshandling) som visade att han enligt vår tideräkning var född 2000-02-14. Han var då drygt 15 år gammal och vid asylutredningen som skedde först i juni 2017 var han således drygt 17 år, dvs. definitionsmässigt fortfarande ett barn.

Vid asylutredningen ifrågasatte man hans ålder och ”erbjöd” att han skulle kunna konfirmera sin ålder om han lät genomföra en s.k. medicinsk åldersbedömning. Om inte det skedde skulle man fatta beslut i frågan om uppehållstillstånd enbart på hans berättelse utan att ta hänsyn till hans tazkira. Inför det förtäckta hotet valde han att genomföra åldersbestämningen.

Efter röntgenundersökningarna lämnade Rättsmedicinalverket följande utlåtande till Migrationsverket:

Utredningsunderlag

Datum	Beskrivning
2017-06-19	Begäran om medicinsk åldersbedömning
	Bildfil från tandröntgenundersökning som utfördes 2017-08-21
	Analys avseende stadielinindelning av visdomstand
	Bildfil från magnetkameraundersökning som utfördes 2017-08-21

Protokoll

Visdomstanden	Inte uppnått slutstadium
Lårbenets nedre tillväxtzon	Uppnått slutstadium

Den undersökta personen är av manligt kön

Rättsmedicinalverkets uttalande om ålder lyder: ”Resultatet av de genomförda undersökningarna **talat för att den undersökta är 18 år eller äldre**”.

I offentliga biträdets yttrande av 2017-10-16 till Migrationsverket framhålls att om båda undersökningarna visar *mognad* är risken för felbedömning att anses vara 18 år eller äldre ca 10 % för barn som närmar sig 18 års ålder. I hans fall hade inte ens visdomstanden uppnått slutstadium varför sannolikheten för felbedömning är mycket högre. Fredrik Tamsens artikel i Läkartidningen [1] bilades yttrandet.

Som bevisning hänvisas vidare till tazkiran i original som visar foto och fingeravtryck av honom i 11 års ålder där hans födelsedag noterats till 2000-02-14. Biträdet hävdar således att han är yngre än 18 år.

I sitt beslut 2017-11-07 skriver dock Migrationsverket: ”Du har genomgått en medicinsk åldersutredning. Rättsmedicinalverket har i sitt utlåtande skrivit att resultatet av de genomförda testerna talar för att du är 18 år eller äldre. Ditt offentliga biträde och din gode man hävdar att det finns en betydande felmarginal för de personer som är i närheten av att fylla 18 år. Verket ser ingen orsak att ifrågasätta resultatet av RMV:s undersökning. I brist på annan bevisning som förmår göra din ålder och minderårighet sannolik justeras därför din ålder till att du uppnått en ålder av 18 år vid beslutsdatumet. Ditt födelsedatum ändras därför till 1999-11-07. Du prövas därmed enligt den ordning som gäller för vuxna asylsökande och någon barnkonsekvensanalys kommer därför inte att göras”.

2. Hur arbetar Migrationsverk, migrationsdomstol och Migrationsöverdomstol?

Det framgår således i utredningen att:

1. Rättsmedicinalverket – väl vetande att sannolikheten för felbedömning är mycket hög – lämnar tolkningen att ”personen är 18 år eller äldre” utan några som helst reservationer
2. Migrationsverket ser ingen orsak att ifrågasätta resultatet av RMV:s undersökning trots given information om de betydande felmarginalerna
3. Migrationsverket tar inte någon som helst hänsyn till den ytterligare bevisning om motsatsen som tazkiran ger.

Här skall tilläggas att efter överklaganden till migrationsdomstolen sker ingen ändring av Migrationsverkets beslut. Inte heller Migrationsöverdomstolen ändrar Migrationsverkets beslut, dvs. ger inte prövningstillstånd.

3. Frågor att belysa

1. Hur kan det komma sig att RMV utan reservationer för felbedömning skriver att resultaten talar för att personen är 18 år eller äldre.
2. Hur kan det komma sig att Migrationsverk, migrationsdomstol och Migrationsöverdomstol så reservationslöst tar till sig RMV:s uttalande om ålder när man själv har tillgång till hans tazkira i original som säger att han är 17 år.

3. Om det handlade om ett brottmål inom svenskt rättsväsende föreställer vi oss att personen skulle frias, dvs. i detta fall är det inte ställt utom rimligt tvivel att personen är äldre än 18 år.
4. Gäller inte samma grunder för bedömning inom migrationsdomstol som i vanliga domstolar. Varför inte i så fall?

Fallet är på intet sätt unikt. I själva verket är det mycket vanligt. Här ska tilläggas att under föregående år publicerade Mostad och Tamsen sin artikel om felfrekvensen i den medicinska åldersbedömningen [2]. Vid Migrationsverkets beslut var hans ålder 17 år enligt hans tazkira vilket stämmer utomordentligt väl med att visdomstanden inte uppnått slutstadium. Men Migrationsverket beslutar helt arbiträrt att sätta hans födelsedatum till tre månader tidigare än hans verkliga födelsedatum. Man kan inte komma ifrån misstanken att detta beslut betingas av Migrationsverkets önskan att inte behöva tillämpa barnkonventionen.

Förutom att Mostad och Tamsen visar att felfrekvensen är **mycket högre** än den som RMV angivit är en av de viktigaste punkterna i studien av Rättsmedicinalverkets eget material att lårbenets nedre tillväxtzon mognar tidigare än visdomstanden. Man skriver: "We find that, contrary to some RMV claims, maturity of the femur, as observed by RMV, appears on average well before maturity of teeth". "These children had an approximate 33% risk of being classified as adults". Den tolkning som det ger blir således att pojken med stor säkerhet borde bedömas som yngre än 18 år eftersom visdomstanden inte är mogen. Detta ger följdfrågan:

5. Givet att ett tvärsäkert yttrande om medicinskt bedömd ålder riskerar att undandra barn de rättigheter man har enligt internationella konventioner som också Sverige anslutit sig till, vore då inte en prövning av ett sådant ärende i internationell domstol (Europadomstolen) att föredra jämfört med att endast förlita sig på utlåtanden från svenska myndigheter?

4. Etik och rättssäkerhet

Om den statistik och bedömning som RMV tillämpar i detta sammanhang skulle användas inom sjukvården skulle det få katastrofala följder för diagnostik och behandlingskontroll av svåra sjukdomar. Den etiska bedömningen för beslut om asyl för personer under hot till liv och lem kan enligt vår uppfattning inte vara annan än den som gäller för svåra sjukdomar. Det är synnerligen tänkvärt när det också gäller barn.

Enligt regeringsbeslut gavs 2016-05-19 Rättsmedicinalverket i uppdrag att genomföra medicinska åldersbedömningar [3]. Vi citerar: "Rättsmedicinalverket ska vid genomförandet av uppdraget särskilt beakta krav på vetenskaplighet,

beprövad erfarenhet, rättssäkerhet, etik och de särskilda rättigheter som barn har enligt internationella konventionsåtaganden. Medicinska åldersbedömningar ska ske med full respekt för den personliga värdigheten”.

Den stora frågan inställer sig till slut:

6. Gäller inte samma etiska tänkande och rättssäkerhetstänkande inom migrationsdomstol som inom vanliga domstolar?

5. Referenser

1. Tamsen F: Resultat av åldersbedömningar pekar på felaktigheter i metoden. Läkartidningen 2017, 114:ETMW.
2. Mostad P, Tamsen F: Error rates for unvalidated medical age assessment procedures. Int J Legal Med 2018, <https://doi.org/10.1007/s00414-018-1916-3>
3. Justitiedepartementet: Uppdrag till Rättsmedicinalverket att genomföra medicinska åldersbedömningar. Regeringsbeslut Ju2016/03931/Å

Bertil Kågedal & Finn Bengtsson